

Türkiye'de bilinen 43 bin tarihsel yapıt var

1

Ankara'ya yeni gelen genç diplomat golf sopasını kaldırdı, yerdeki topa güçlü bir darbe indirdi. Hayatının belki de en kötü vuruşunu yapmıştı. Usta bir oyuncu sayılmazdı, ama kötü de değildi. Bir anlık şaşkınlıktan sonra, yerde hafiften parlamakta olan bir cisme gözleri takıldı.

Bu şimdiye kadar hiç görmediği cinsten bir bakır paraydı. O an «Her halde tedavülden kalkmış bir Türk parası» diye düşündü. Oyun arkadaşı olan Türk, parayı şöyle bir evirdi, çevirdi ve:

— «Bir Roma parası, bu..» dedi.

Amerikalı diplomatın şaşkınlığı, kötü vuruşuna kıyasla daha da arttı. Türk arkadaşı açıklamak zorunda kaldı:

— «Üzme tatlı canını.. Bu Roma paraları yüzünden burada puan kaybeden ilk oyuncu sen değilsin. Bazı arkadaşlar, özellikle bazı yabancılar, bunlardan 10 - 15'ini bir araya koyup bilezik ya da kolye yapıp eşlerine hediye etmişlerdir.»

Olay, Ankara'daki Golf Kulübünde geçiyordu. Topu topu 400 - 500 yıllık eskilikteki ulusunun tarihine kıyasla paranın tarihi yaklaşık olarak 2,000 yılıktı. O zaman Amerikalı diplomat, «tarih» in ne demek olduğunu gerçekten ilk kez anladı.

Amerikalı bir alle, havaların henüz düzelmeye yüz tuttuğu bir dönemde, başkentin kirli havasından 90 km. uzakta, doğanın kucağında piknik yapıyordu.

Bir ara, küçük kız, yerde ışıltı parlayan çok ufak bir cisim gördü. Eline aldığı anda, sedef renkli, cam yapısındaki bu cisim çok hoşuna gitti. Üzerini ovuşturup toprağı temizlediğinde karşısına insan resmi gibi bir şekil çıktı.

Sevinçle annesine gösterdi. Anne, sanat tarihi eğitimi görmüştü. Bakar bakmaz anladı cismin ve resmin ne olduğunu..

Frigler devrinde kullanılan ve en azından 2,600 yıllık bir yüzük taşıydı. Üzerindeki de bir tanrı figürüydü. Taşın antik değeri kuskusuz oldukça yüksekti..

Türkiye sınırları içindeki tarihsel kalıntılar, dünyanın hiçbir başka ülkesinde görülmeyecek, bulunmayacak kadar çok çeşitli ve zengindir. Bir başka deyimle hangi taşı kaldırırsanız altından rahatlıkla bir tarih çıkabilir.

Eski Yunan uygarlığından kalma kent ve çeşitli yerleşme noktalarına Yunanistan'dan fazla, Roma uygarlığının tantanalı devirlerinin şehir ve yapıtlarına yine İtalya'dan fazla «ANADOLU» dediğimiz bu topraklarda raslanır.

(Milattan önce), İsa'dan Önce (İ.Ö.) 10.000 yıldan da gerilere giden ve «palaeolitik» denilen devir ile 10.000 ve 9.000 yıllarına yani «Mezolitik» devre raslayan süre içinde insanlar tarafından yerleşilmiş 5.000 kadar bilinen mağara bu Anadolu toprakları üzerindedir.

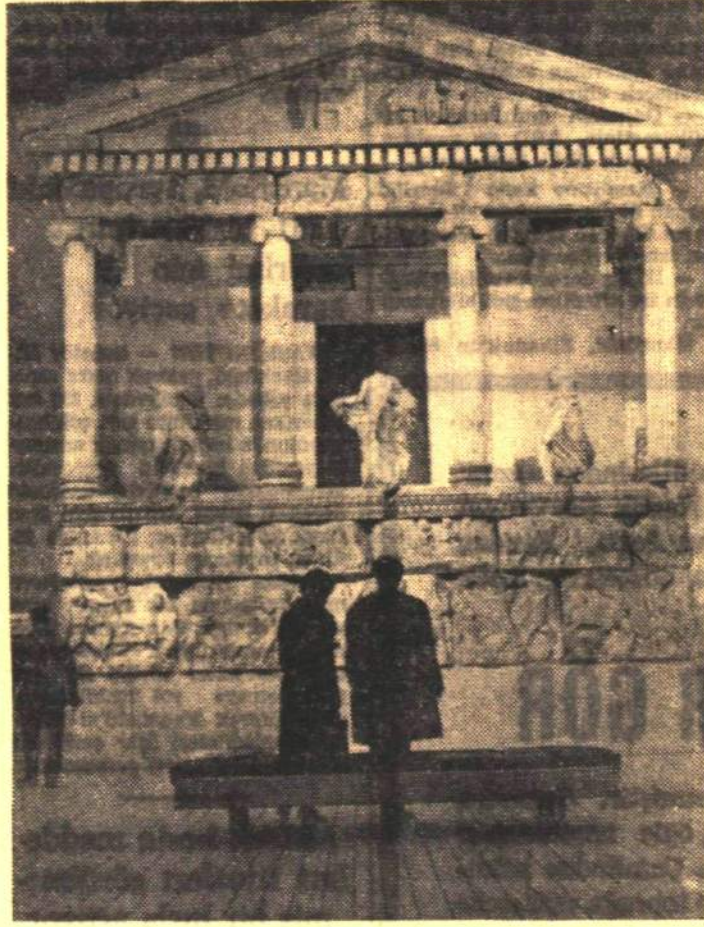
Tarih yazının ıcadı ile başlar. Tarihin başlangıcı, bilim adamlarınca bugün İ.Ö. 7 bin yıl öncesine kadar götürülmektedir. Bu devirden bin yıl önce başlayıp Roma'lılara kadar geçen süreye içinde Anadolu topraklarında yaşamış devletler, insan toplulukları ve çeşitli uygarlıklardan kalma 20.000 höyük saptanmıştır. Ve dünya üzerinde hiçbir ülke bu sayı ile yarışamaz.

Hititlerden (yaklaşık olarak İ.Ö. ikibin yıl) bu yana Roma'lılar da dahil olmak üzere bu topraklarda 3.000 şehir kalıntısı saptanmış ve bunların yerleri çeşitli bilim adamları ve kurumlarca antik kentlerle ilgili haritalarda gösterilmiştir.

Burada unutulmaması gereken nokta, aynı şehir kalıntısı üzerine zaman zaman Hititlerin onların kalıntısı olan şehrin üzerine Friglerin, ardından Perslerin ve daha sonraları Yunanlıların, Romalıların ve daha yenilerde Bizanslıların, hatta bugün pek çok Türk köyünün gelip yerleşmiş olmasıdır.

Bu gibi kalıntılarda birkaç metre derine inildikçe birdenbire yeni bir uygarlık kalıntısı olan başka bir şehir ortaya çıkmakta ve yaklaşık olarak birkaç metrede bir, tarih 300 - 400 yıl geriye gitmektedir.

Dikkat edilmesi gereken bir başka nokta ise bu kalıntıların daha pek azının bilim adamlarıca kazılmış, çoğunun belki de yüzde 95'inin dokunulmamış olmasıdır.

ANIT — Londra'daki ünlü British Museum'un değerini Anadolu'dan götürülmüş binlerce eser arttırmaktadır. Adamlar en azından bir yüz yıl önce bu koca anıtı parça parça taşımışlar ve Müzenin içinde bir araya koyup sergilemişler.

Bütün bunların dışında önemli bir başka konu da yine bu Anadolu dediğimiz topraklarda, 5.000 kadar yığma mezar ve bu ülkenin tarihine kıyasla oldukça yeni sayılabilecek nitelikte 10.000 kadar

Osmanlı, Selçuk ve İslâm anıtının bulunmasıdır.

Böylece bu topraklar üzerinde bilinen tarihsel çeşitli yerlerin sayısı 43.000'e ulaşmaktadır. Yeryüzünde başka hangi ülke

böylesine türlü zenginliklere sahiptir? İnsanın henüz gün ışığına çıkmamış on binlerce bilinmeyen yapıtı da düşününce, bu zenginlik karşısında büyük hayranlığını gizleyememesinden doğul ne olabilir?

Yine dünyanın hiçbir ülkesinde görülmeyen bir başka ilginç durum da Anadolu'daki arkeoloji heyetlerinin çalışmalarının çokluğudur. Yalnızca bu yaz tatilinde 25 yabancı ve 42 yerli arkeoloji heyeti Anadolu'nun çeşitli noktalarında yıllardan beri yapılan kazılarını sürdürmüşlerdir.

Dünyanın hiçbir ülkesinde, 67 bilimsel kazının aynı anda yürütülmesi söz konusu değildir. Bu rakama, eski eserleri restore eden bilim grupları ise dahil edilmemiştir.

Dünyanın yine hiçbir ülkesinde antik yapıtların sergilendiği müzelerin sayısı Türkiye'dekilerle yarış edemez. Türkiye'de halen 87 müze ve 10 müze deposu vardır. Önümüzdeki bir iki yıl içinde bu müzelerin sayısının 100'e çıkması beklenmektedir.

Bu gerçeğin yanı sıra Londra'daki British Museum, New York'taki Metropolitan Müzesi, Paris'teki Louvre, Roma'daki Vatikan, Doğu Berlin'deki Bergama ve daha nice dünya müzelerinin en zengin koleksiyonlara sahip müzeler olmasını sağlayan yapıtlar, yine bu Anadolu dediğimiz topraklardan çıkarılan ve yıllarca önce kaçırılan, kaçırılmakta olan tarihsel zenginliklerimizden başkaları değildir.

Y A R I N :
Lidya Hazinesi
New York'a nasıl
kaçırıldı?